

Fotoğraf sanatının önemli kuralları

Bazı kurallara dikkat etmek sanat şaheserleri yaratmayı sağlayabilir.

Tüm müzik aletlerini birbiriyle harmoni içerisinde bir araya getiren kompozitrler gibi bir fotoğrafçı da görüntü içerisine renkleri, şekilleri, objeleri ahenk içerisinde kullanarak bir sanat şaheseri yaratabilir. Yabancı dillerden Türkçeye giren kompozisyon kelimesinin anlamı bir araya getirmektir. Bir araya getirilen şey notalar veya görüntüler olabileceği gibi sadece düşünceler de olabilir. Grsel sanatlarda kompozisyon kavramı bütünü oluşturan elemanların planı, yerleştirilme ve düzenlenme şekillerini tanımlar. Kompozisyonda görüntüler ahenk içerisinde düzenlenebileceği gibi karmaşa içerisinde de sunulabilir. Bu yazıda kompozisyon konusunda insanları etkileyebilecek özellikler, verilmek istenen mesajın karşı tarafa nasıl aktarılaca-

ğı ve fotoğraf çekerken dikkat edilmesi gerekenler incelenecektir. Yazıda geometri, kompozisyonu canlandıran faktörler, odak noktaların ve derinliğın oluşturulma yöntemleri ele alınacaktır. Bu konuları daha iyi anlatabilmek için yer yer örnek fotoğraflar kullanılacaktır. Yazı sonunda fotoğraflarda amaçladığınız etkiye ulaşmanıza yardımcı olacak kompozisyon kuralları hakkında daha fazla bilgi sahibi olacaksınız.

Geometri

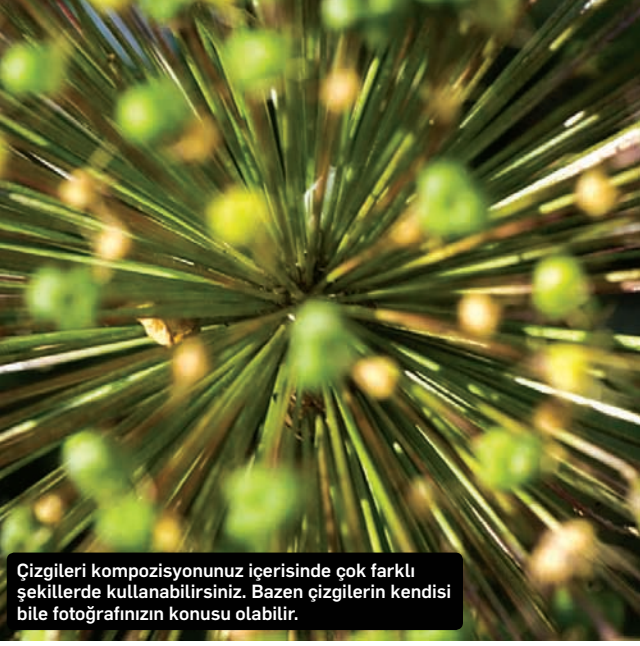
Bir fotoğrafın insan üzerindeki etkisini çok büyük bir şekilde değıştirebilecek en önemli konu ne diye sorarsanız birçok usta fotoğrafçı bunun kompozisyon olduğunu söyleyecektir. Günümüzde daha önceden yapılamayanları yapmaya imkan veren dijital fotoğraf makineleri teknolojesi ve yazılımlar fotoğraf çekmeyi ve düzenlemeyi geçmişe oranla büyük ölçüde kolaylaştırdı. Değışmeyen bir şey kompozisyonun teknolojilerden değil halen daha fotoğrafçının kontrolünde olmasıdır. Dijital dünya bir karede görüntüyü oluşturan öğeleri yeniden dzenleyemezken, bilgisayar-daki yazılımlar da elde edilen fotoğrafı yeniden tasarlayamaz. Bir karenin bir sanat şaheseri olup olmadığı kompozisyona bağlıdır. Kompozisyon konusunda ustalaşmak için ekeceğınız her karede gözlerinizi çizgi ve şekilleri arayacak şekilde alıştırmanız önemlidir çünkü geometri bir fotoğraf karesinin yapı taşlarıdır. Her bir çizgi veya şekil kafanızdaki fikrin karşı tarafa anlatılabileceği birer araçtır ve fotoğrafını ektiğınız görüntüye farklı anlamlar yükler. Örneğın yatay çizgiler (uzanmış bir kişi gibi) sakinlik hissi verirken (ağaçlar veya gökdelenler gibi) dikey çizgiler daha dinamiklidir. Çapraz ve köşeli çizgiler, görüntüleri ortasından bölerek izleyeni içerisine çeker ve en çarpıcı etkiyi oluşturur. Bir fotoğrafa dinamizm, derinlik ve hareket katmak için çapraz ve köşeli çizgileri kullanmak etkili sonuçlar verir.

Yatay izgiler

Daha önce de belirttiğımız gibi yatay çizgiler fotoğraflarınıza dinginlik verir. Fakat dikkatli kullanılmalıdır çünkü bazı durumlarda aşırı dinginlik resme sıkıcı bir hava da katabilir. Örneğın ufuk çizgisi bir fotoğrafın tam ortasına yerleştirilip çizginin üstünde ve altında yer ve gök eşit boyutlarda yerleştirilmişe fotoğraf tamamen cansız ve sıkıcı bir hale gelebilir. Buna karşın yatay çizgiler fotoğrafları ilginç hale getirilebilecek yollarla da kullanılabilir. Ufuk izgisi fotoğrafı boydan boyda kesecekse çizginin yerleştirileceği konum fotoğrafı ilginç kılacak öğelere daha fazla yer açmış olmalıdır.

Yatay çizgiler birçok yolla yaratıcı bir şekilde kullanılabilir. r-

Çizgileri kompozisyonunuz içerisinde çok farklı şekillerde kullanabilirsiniz. Bazen çizgilerin kendisi bile fotoğrafınızın konusu olabilir.

neğin muhteşem bir günbatımı ve çarpıcı bulutları daha da ön plana çıkarmak için fotoğrafınıza etkileyici bir silüet katabilirsiniz ve arka arkaya sahile vuran dalgalar gibi üst üste gelen birden fazla yatay çizgiyi kompozisyonunuzu güçlendirecek öğeler olarak kullanabilirsiniz. Böyle bir fotoğrafta yatay çizgiler oluşturan dalgaların ritmi bile fotoğrafın konusu haline gelebilir.

Dikey çizgiler

Dikey çizgiler güçlü ve dinamikdir ve yatay çizgilerle birlikte kullanıldıklarında daha güçlü etkiler oluşturur. Dikey çizgilerle birkaç örnek olarak insanlar, ağaçlar veya binalardır. Fotoğrafını çektiğiniz dikey çizgilere sahip objenizin yüksekliğini ve gücünü arttırmak için fotoğrafınızı da dikey formatta çekebilirsiniz. Bu sayede objeniz fotoğraf karesinde daha heybetli görünür. Yaratıcılığın sınırı yoktur. Dikey çizgileri yatay formatta çekerek çizgilerin kareden dışarı fırladığını hissettirmek için alt veya üst uçlarını karenin dışarisine taşmasına izin verebilirsiniz. Bu şekilde fotoğrafınızda çarpıcı bir etki oluşturabilirsiniz. Dijital dünyanın bir güzelliği de fotoğraf çekimlerinden sonra da bilgisayar başında bazı oynamalar yapılabilmesidir. Bundan yararlanarak düzenleme sırasında fotoğrafınızı döndürerek veya kırparak çizgilerinizin konumlarında bazı değişiklikler yapabilirsiniz.

Dikey çizgiler dinginlik veren yatay çizgilere kıyasla daha güçlü bir hava yaratır.

Köşeli çizgiler

Köşeli çizgiler görsel olarak en çok merak uyandırıcı kompozisyon öğeleri arasında gelir. Bir fotoğraf içerisinde kullandıklarında dinamik bir şekilde izleyeni içerisine çeker. İnsanlar bir görüntüye bakarken görüntüleri kesen öğelere daha fazla dikkat eder. Buna karşın bir fotoğrafı bir köşesinden diğerine uzanan bir çizgiyle kesmekten kaçınmak gerekir, çünkü bu tip görüntüler genelde ilgi çekiciliğini kaybeder. Fotoğrafı daha ilginç bir hale getirmek için çapraz çizgi köşeye yakın bir bölgeden başlamak ve diğer köşeye yakın bir bölgede durmalıdır. Bu sayede daha dengeli bir fotoğraf oluşturulabilir.

Dikey, yatay ve çapraz çizgileri beraber fotoğraflarınıza kullanarak farklı bir hava verebilirsiniz.

Şekiller

Şekilleri içerisinde en dinamik olanları da köşeli çizgilerden oluşurlardır. Örneğin üçgenler fotoğraflarınızda kullanabileceğiniz temel ilgi çekici elemanlar arasında olabilir. Bununla da sınırlı kalmayabilir, fotoğraflarınızda üçgen şekiller kullanmak yerine bir üçgenin üç kenarını oluşturabilecek üç farklı şekil de fotoğrafınızda bir üçgenin yaratacağı dinamik etkiyi yaratabilir. Üçgenler gibi dört köşeli şekiller de fotoğraflarınıza dinamik ve ilginç bir hava katabilir. Örneğin bir çerçeve şeklinde kullanılmış dikdörtgen şeklinde bir obje fotoğrafınızı özel kılacaktır. Üçgen, dört köşeli ve yuvarlak öğeleri bir arada kullanmak daha da ilginç görüntüler oluşturabilir. Önemli olan gözlerinizi farklı şekilleri aramaya alıştırmak ve görüntüsünü çekeceğiniz objelerin çevresinde dönerek şekillerin birbiriyle uyum içerisinde olduğu açıyı yakalayabilmektir.

Farklı şekiller kompozisyonunuzu derinden etkileyebilir.

Herhangi bir fotoğrafı dikey ve yatay olarak üçer eşit parçaya bölmek için kullandığınız çizgilerin birleşim yerleri dört altın noktayı oluşturur.

1/3 kuralı (Altın Noktalar)

Bazı durumlarda ilgi merkezini fotoğraf karesinin ortasına yerleştirmeniz gerekse de genelde objenizi altın noktalar olarak bilinen alanlara konumlandırmak daha ilgi çekici fotoğraflar oluşturmanıza yardımcı olur. Altın noktalar fotoğrafınızı hayali olarak dikey ve yatay üçer parçaya bölen keşişim yerleridir. İlgi merkezini fotoğrafın ortasına değil bu noktalardan birisine yerleştirmek fotoğrafa bakanı resmi araştırmaya iter. İlgi merkezini fotoğrafın ortasına yerleştirmeniz durumunda izleyen kişi ilk olarak bu noktaya bakar ve ilgi fotoğrafın diğer bölümlerine geçmez, bu durum fotoğrafı monotonlaştırabilir.

1/3 kuralı yüzyıllar önce ressamlar tarafından geliştirilmiştir. Bu çok kullanılan teknik sayesinde fotoğrafı inceleyen kişinin göz-

Altın noktalardan herhangi birisine yerleştirdiğiniz objenin önemi artar.

leri istenilen noktaya doğru yönlendirilebilir. Bu yöntemle daha dengeli bir kompozisyon oluşturulmuş olur. Bu kural sayesinde küçük objeler bile önemli bir hale gelebilir ve fotoğrafın ilgi merkezi haline dönüşebilir.

1/3 kuralı sadece manzara fotoğraflarında işe yaramaz. Aynı kuralı portre çekimlerinde, yakın plan çekimlerde ve başka birçok duruma uyarlayarak kullanabilirsiniz.

Odak noktası

Vizörden bakarken deklanşöre basmadan önce çektiğiniz fotoğrafta ilgi merkezini belirleyip belirlemediğiniz son bir kez düşünmek iyi bir fikirdir.

İncelediğimiz birçok fotoğrafta dikkat ettiğimiz bir konu arka planların gereğinden dikkat dağıtıcı olduğu ve asıl konuya odaklanmayı zorlaştırdığıdır. Arka plan parlak renkler, desenler veya Şekiller yüzünden veya yanlış bir diyafram açıklığı seçiminden dolayı gereğinden fazla ilgili çekici olabilir ve bu durum otomatik olarak ilgi odağının önemini azaltır. Bu gibi problemleri çekim sırasında gidermek gerekir çünkü çekim sonrasında bilgisayar başında yapılacak düzenlemelerde görüntü kalitesinde kayıp yaşanma riski bulunur. Bu yüzden deklanşöre basmadan önce son bir kez her Őeyin yerli yerinde olup olmadığını kontrol etmek gerekir.

Fotoğraf çekerken dikkat etmeniz gereken bir başka Şey sadeliktir. Bir obje sizi fotoğraf çekmeye ynelttiyse çevresini o objeyi tamamlayıcı, o objeyi ne çıkarıcı bir Şekilde kullanmalısınız. Kare içerisine eklenecek çok fazla oğe sadeliği bozar ve sizi fotoğraf çekmeye yönelten ilgi merkezinin karmaşa içerisinde kaybolmasına yol açabilir.

İlgi odağının her zaman fotoğraf karesi içerisindeki en büyük obje olması gerekmez, ilgi odağınızı ön plana çıkarmak için boyut dışında birçok yol bulunur. Bunlardan birisi yukarıda anlattığımız altın noktalardır. Altın noktalara yerleştirilmiş ve biraz da derinlik verilmiş bir obje fotoğraf içerisinde güçlü bir Şekilde ortaya çıkacaktır. Bunun dışında örtücü hızını azaltarak ilgi odağının çevresinde bir hareket oluşturabilir veya çevresinde kontrast renkler veya objenizi ortaya çıkaracak desenler de kullanarak benzer bir etki yaratabilirsiniz.

Farklı bakış açıları

Çekimlerde seçtiğiniz objektiflerde kompozisyon üzerinde büyük etkiye sahiptir. Geniş açı objektifler (28 mm ve altı) perspektifi kuvvetlendirir, tele objektiflerse (100 mm ve yukarısı) perspektifi azaltır. Her iki objektif türünün de kendine göre avantaj ve deza-

İlgi merkezi net olmalı ve karmaşanın içerisinde kaybolmamalıdır.

Çekim yaptığınız açı fotoğrafın oluşturduğu hisler üzerinde etkilidir.

vantajları bulunur.

Geniş açılı bir objektif (veya zoom'un geniş alan sağlayan kısmı) dünyayı daha geniş görür. Bu objektiflerle yerinizden fazla oynamadan fotoğraf makinesini biraz açılı tutup gökyüzünün veya yerin büyük bir kısmını kare içerisine sığdırarak dramatik fotoğraflar çekebilirsiniz. Fakat bu objektiflerle bir objeyi arka plandan ayırmak daha zordur.

Tele objektifler görüntülen açığı daraltarak bir objeyi ön plana çıkarmayı kolaylaştırır. Bu tip objektiflerle fotoğraf çekeceğiniz zaman sıkça yer değiştirmeniz gerekebilir.

İyi bir kompozisyon oluşturmak için yardım alabileceğiniz en iyi araçlardan birisi tripodlardır. En büyük avantajı çekim hızınızı azaltıp, her bir kare için daha fazla planlama yapmaya ve düşünmeye yönlentmesidir. Tripodunuzu kurmadan önce fotoğrafı çekeceğiniz açığı doğru belirlemek gerekir. Doğru açığı belirlemek için normalden biraz daha fazla araştırma yapmanızı tavsiye

ederiz çünkü genelde ilk başta doğru gibi görünen açıların biraz araştırmadan sonra düşünülmediği kadar iyi olmadığı ortaya çıkar. Açı araştırırken çok uzun mesafeler kat etmeniz gerekmez bazen birkaç santim bile büyük farklar yaratabilir. Açı araştırması sırasında unutulmaması gereken bir konu da çekimi yapacağınız yüksekliktir ve fotoğrafı önemli ölçüde değiştirebilir.

İlgi merkezinin desteklenmesi

Kompozisyonu etkileyen önemli konulardan birisi de kadraj içerisine alınacak ve kadraj dışında bırakılacak öğelerdir. Buna karar verirken kadraj içerisinde kalacak tüm elemanların ilgi merkezini desteklemesine dikkat edilmelidir. Aksi durumda bu tip öğelerin kadrajdan çıkarılması daha fazla yarar sağlar. Bunu yapmak için pozisyonunuzu değiştirebilir, farklı açıda bir objektif kullanabilir veya farklı bir zamanda çekim yapabilirsiniz. İlgi merkezinin kalitesi de kompozisyonunuzu etkiler. Örneğin bir çiçek fotoğrafı

Farklı açılarla çekilmiş bir fotoğraf normalde dikkat çekmeyecek bir konunun hayranlıkla izlenmesini sağlayabilir.

çekiyorsanız en iyi görüneni çekmek bazı yapıları kopmuş bir çiçeği çekmekten daha iyidir veya fotoğrafta anlatmak istediğinizle ilişkili değilse bir manzara fotoğrafı çekiyorsanız kadraj içerisine sızmaya çalışan parlak renkli arabaları veya çöp kutularını kadraj dışına almayı unutmamanız gerekir. Gökyüzü bazı zamanlar son derece renksiz ve cansız görünür. Bu tip bir görüntü fotoğrafınızın içerisindeki canlılığı tamamen alıp götürebilir. Bu yüzden gökyüzü renksizse fotoğraflarda kadraj dışında kalmalıdır. Bir insan, hayvan veya bitki fotoğrafı çekeceğiniz zaman ufuk çizgisinin konumu önem taşır. Objenin daha ön planda olması için ufuk çizgisi objenizi ikiye bölmemelidir. Bu gibi çekimlerde fotoğraf makinesi farklı açılarla tutularak ufuk çizgisinin konumunu değiştirmek gerekir.

Derinlik

2 boyutlu bir fotoğrafa hayat verebilmek için derinlik gerekir. Bunu yapmak için ön, orta ve arka plan doğru objektif ve

Perspektif de derinliğe yardımcı olabilir.

diyafram açıklıklarıyla kullanılmalıdır. Derinlik yaratmak için doğal bir çerçeve bir teknik olarak kullanılabilir. İlgi odağınızı orta alanda konumlandırıp ön plana da doğal bir çerçeve oluşturabilecek bir obje yerleştirebilerseniz fotoğrafı izleyenleri otomatik olarak ilgi merkezine doğru yönlendirebilirsiniz. Daha önce de belirttiğimiz gibi geniş açılı objektifler perspektifi artırırken tele objektifler daraltır. Bu iki tür objektif de derinliği arttırabilecek şekilde kullanılabilir.

Geniş açılı bir objektif kullanıyorsanız ilgi merkezinin önüne ilgi çekici bir başka öğe yerleştirebilirsiniz. Tele objektifle çekim yapıyorsanız küçük bir alan derinliği kullanarak ilgi merkezinin ön ve arkasındaki bölgeleri flulaştırabilirsiniz. Örnek olarak bir hayvanın fotoğrafını çekiyorsanız fotoğraf maki-

Küçük bir alan derinliği ilgi merkezini ortaya çıkarır.

Aktif alanın kullanımına bir örnek.

nenizi zemine yaklaştırıp çimenleri net olmayan bir çerçeve gibi kullanarak ve arka planda yine net olmayan ağaçlar veya yüksek otlar yerleştirerek ilgi merkezini çok daha güçlü bir etkiyle sunabilirsiniz. Bu sayede 3 boyutlu bir etki yaratmış olacaksınız.

Aktif alan

Hareket eden objelerin görüntüleri hareket eden objenin önünde hareketine devam edip içerisine girebileceği boş bir alan olduğunda çok daha etkili olur. Fotoğrafını çektiğiniz objenin gireceği bu alana aktif alan denebilir. Bu durumda hareket eden objenin arkasındaki alan da ölü alan olarak adlandırılabilir. Arkada kalan alan ne kadar büyük olursa fotoğraftaki dinamizm de o oranda ölür. Hareket eden objeler çekecekseniz hareketten kaynaklanan bir miktar bulanıklığa izin vermek ve objenin önünde açık bir alan yaratmak fotoğrafın etkileyciliğini arttırabilir.

Aktif alan sadece hareket eden değil hareketsiz canlılar için de kullanılabilir. Örneğin fotoğrafını çektiğiniz obje sağa bakıyorsa objeniz fotoğraf karesinde de sola konumlandırılmış olmalıdır. Tam tersini yaparak fotoğraftaki gizemi arttırmak da mümkün olabilir.

Hareket eden objelerin fotoğraflarında aktif alanın fotoğrafta yer almaması fotoğraf çekiminde geç kalındığı izlenimini yaratabilir.

Hareket eden objelerin fotoğraflarında arka planın hareketi yansıyacak şekilde karışması objenizi güçlü bir şekilde ön plana çıkarır.

Aynı yönde dizilmiş nesnelere fotoğraflarınızda bir ritim oluşturabilir.

Kompozisyonlarınızda renkleri bir ressam gibi kullanabilirsiniz.

Kurallar

Tüm diğer kurallar gibi bazen daha ilgi çekici ve etkin bir fotoğraf çekip başarıya ulaşmak için kuralı mevcut duruma uygun bir şekilde esnetmek veya yeniden yorumlamak gerekir. Burada anlattığımız kompozisyon kuralları birçok durumda fotoğraflarınızı daha etkili yapmak için yardımcı olsa da bazı durumlarda kompozisyon kuralları işe yaramaz ve fotoğraflarınızı yepyeni yaratıcı yollar kullanarak çekmeniz gerekebilir. Örneğin 1/3 kuralı ne kadar eski ve yaygın olursa olsun yaratıcılığınızı sınırlandırmamalıdır. Tüm fotoğraflarınızda bu kuralı kullanmanız durumunda hep aynı tarz fotoğraflara sahip olursunuz. Bazen ilgi merkezini farklı bir konuma getirmek daha etkili fotoğraflar oluşturmanızı sağlayabilir. Bazense istediğiniz etkiyi yaratmak için ilgi merkezini tam ortaya koymak gerekir. Örneğin yırtıcı bir hayvanın gözlerinin fotoğrafı izleyene odaklandığı hissini yaratmak için hayvanın gözleri tam merkeze yerleştirilebilir. □

Panorama çekimler için püf noktaları

Ardışık fotoğraf kareleri çekerek ustalıkla birleştirmek yoluyla muhteşem panoramik manzaralar oluşturabilirsiniz.

Dijital fotoğraf makineleri ve dijital fotoğrafların işlendiği yazılımlar ortaya çıktığından beri filmli makineler için çok daha zor bir iş olan panorama fotoğraf çekimleri çocuk oyuncağı haline geldi. Dijital dünyada bir uçtan bir uca uzanan bir görüntünün parça parça fotoğraflarının yazılımlarda bir araya getirilmesi için artık farenin düğmesine bir iki kez basmak yeterli olabiliyor. Yazılımlar işi ne kadar kolaylaştırırsa kolaylaştırırsın yine de fotoğrafın çekimi büyük önem arz ediyor çünkü orijinal iyi değilse o orijinallerden elde edilecek sonuçlarda iyi olmuyor.

Bu yazıda panorama fotoğraf çekimlerinde dikkat edilmesi gerekenleri, dijital kameraların panorama fotoğraflar için nasıl kullanılması gerektiğini anlatıyoruz. Öncelikle fotografik panorama kavramını inceleyecek ve hangi tipin seçileceğinde karar vermenize yardımcı olmaya çalışacağız. Sonra da obje olarak nelere dikkat edileceğini anlatacağız. Tüm bunların arkasından her karenin aynı tonlara sahip olması için fotoğraf makinesinin nasıl yerleştirileceğini, renk ve pozlama ayarlarının nasıl yapılması gerektiğini anlatacağız. Son olarak bir örnek kullanarak anlatılanların tümünü bir uygulama ile göstereceğiz.

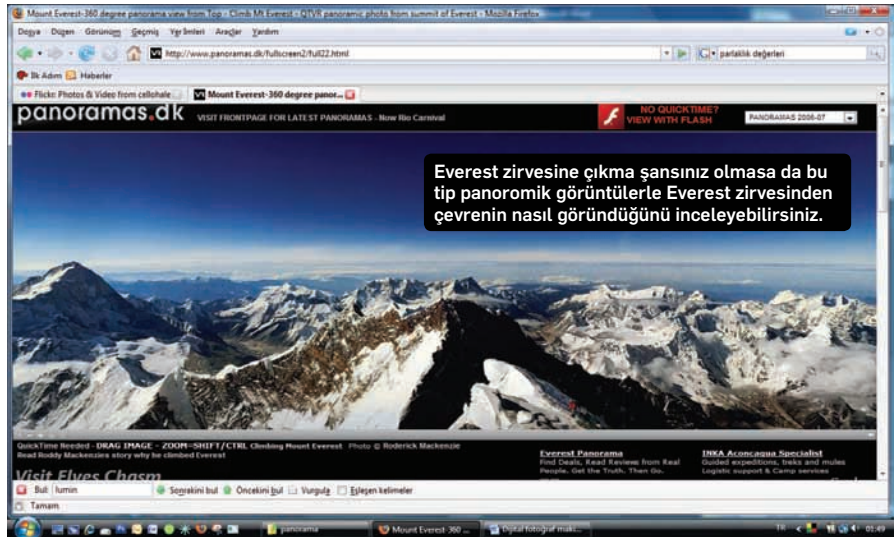
Panorama fotoğraflar birbirine eklenmiş iki resim veya 360 derecelik bir görüntü, hatta çok geniş açıyla çekilmiş bir fotoğraf

da olabilir. Panorama fotoğraflar çoğunlukla birden fazla fotoğrafın birbirine eklenmesiyle elde edilir, fakat eskiden daha farklı yöntemler de kullanılmıştır. Örneğin panoramik filmli makinelerde yer alan yavaş motorlar ve geniş açılı lensler ile basılması çok zor olan çok büyük negatifler oluştururdu. Bugünse herhangi bir dijital kamera ile bir manzaranın birden fazla fotoğrafı çekilip, bilgisayarda bu görüntüleri birleştirmek son derece kolay.

Bugün dijital çağın getirdiği esneklik sayesinde çok çeşitli panoramik sonuçlar elde edilebiliyor. Örneğin <http://www.3dmekanlar.com/> adresindeki 360 x 360 derece fotoğraflar fare yardımıyla içerisinde gezilebilen, istenilen alanlara yaklaşılabilen resimlere dönüşmüş du-

rumda. Bu fotoğraflar içerisinde hareket edebildiğiniz için sanki oradaymışsınız hissini en fazla verebilecek panoramik tür. Enteraktif olduğundan bilgisayarda izlenen bu fotoğraflar internette de epey popüler durumda (örneğin Everest zirvesinden bir görüntü için <http://www.panoramas.dk/fullscreen2/full22.html> adresini veya çeşitli şehirlerin görüntüleri için <http://www.panorama-cities.net/> adreslerini ziyaret edebilirsiniz, arama motorlarında "360" ve "panorama" kelimeleriyle yapacağınız arama birçok başka sonuç da verebilir).

QuickTime VR gibi internet teknolojileri (<http://www.apple.com/quicktime/gallery/cubicvr/>) 360 derece enteraktif panorama görüntüler sunsa da birçok

Bir panorama fotoğrafı.

panorama statik görüntülerden oluşur. İki kareyi bir araya getirseniz de tüm bir görüntüyü dönüştürseniz de panorama görüntüler normal görüş açısını genişletmenin en iyi yoludur.

Doğru mekanı seçmek

Panorama bir fotoğraf elde etmek için mekan seçerken birkaç durumu göz önüne almak önemlidir. Bunlardan birincisi çekilecek alanın büyüklüğüdür. Boyutlar belirledikten sonra o alanı eşit parçalara ayırmalı ve her bir parçayı çekerken her karenin sağında ve solunda sonradan birleştirme sırasında ihtiyaç duyacağınız kadar boşluk bırakmalısınız. Panorama görüntüde özellikle hedeflediğiniz bir obje varsa o objenin fotoğrafın neresinde yer almasını istediğinize başta karar vermelisiniz.

360 derecelik bir alanın fotoğrafını çekmek istiyorsanız öncelikle resmin nerede başlayacağına ve nerede biteceğine karar vermelisiniz. Bunu yaparken başlangıç kısmı fotoğrafın en sıradan alanı olursa daha ilgi çekici kısımlar daha fazla göz önüne gelebilir. Bunlara ek olarak zeminin fazla desen içermeyen bir yapıya sahip olması da birleştirme sırasında oluşacak bozulmaları önleyebilir.

Mekani seçtikten sonra yine eşit derecede öneme sahip bir başka konu kameranızın ayarlarıdır. Burada yapılacak ayarlar panorama fotoğraflarınızın kalitesi üzerinde büyük etkiye sahip olacaktır.

Tripod kullanımı

Fotoğraf makinenizi elinizde tutarak da panorama için gereken kareleri çekebilirsiniz

fakat mükemmel sonuçlar için bir tripod olmazsa olmazlar arasındadır. Bunun sebebi panorama fotoğraflarda başarının fotoğraf makinesinin ne kadar sabit tutulduğuyla çok ilgili olmasındadır. Bu yüzden tüm panorama çalışmalarınızda bir tripod kullanmanızı tavsiye ediyoruz. Tripod fotoğraf makinenizi sadece düz tutmaz aynı zamanda tek bir aks üzerinde dönmesini sağlayarak fotoğrafların çekilmesini de birleştirilmesini kolaylaştırır. Titreme, sarsıntı gibi hataları da önlediğinden daha parlak ve daha iyi odaklanmış fotoğrafların çekilmesini garanti eder.

Özel araçlar

Kullanmak şart olmasa da panorama fotoğraf çekimlerinde bu iş için tasarlanmış araçların kullanımı çekim işini son derece kolay bir hale getirebilir. Örneğin tripodlara takılabilen panoramik çekim başlıkları çekim işleminin kusursuz yapılabilmesi için birçok özellik sağlamaktadır. Bu tip araçlar yararlı oldukları kadar da pahalıdır ve daha çok profesyoneller veya panorama çekimleriyle çok fazla ilgilenenler tarafından tercih edilmektedir.

Daha uygun fiyatlı fakat son derece yararlı bir araç da panorama çekimler için tasarlanmış su terazileridir. Bu aletlerle fotoğraf çekerken makinenin aynı seviyede tutulması garanti edilebilir. Her tripodda su terazisi olmadığından bu alete yapılacak küçük bir yatırım panorama fotoğraflarınızda daha iyi sonuçlar almanızı sağlayabilir.

Hazırlık aşamasında yapabileceğiniz bir başka şey de geniş açılı bir objektif seç-

mektir. Bu sayede her karede daha büyük bir alan çekilebilir. Geniş açı için balık gözü objektif bile bir seçenektir fakat fotoğrafların birleştirilmesi sırasında büyük zorluklar çıkarttığından dolayı bu seçeneği seçerken dikkatli olmak gerekir. Geniş açılı bir objektif sadece yatay olarak daha geniş bir alan değil aynı zamanda fotoğrafta daha büyük bir dikey alan sunar. Bir panoramik fotoğrafın yatay alanını arttırmak için daha fazla resim çekmek kolay bir iş olsa da resmin dikey olarak alanını arttırmak geniş açılı bir objektif olmadan zordur.

Pozlama ayarları

Kaliteli panorama görüntüler oluşturmanın bir diğer püf noktası seri fotoğrafları aynı ayarlarda çekmektir. Her pozda tamamen aynı ışık şiddeti bulunamayacağından fotoğraf makinesinin otomatik pozlama sistemine güvenmek birbirinden çok farklı sonuçların elde edilmesine yol açabilir. Birbirine çok yakın fotoğraflar çekmek için dikkat edilmesi gereken birkaç ayar vardır.

Her karede mümkün olduğunca büyük bir alanı görüntülemek isteneceğinden öncelikle objektifi mümkün olan en geniş alanı görüntüleyecek şekilde ayarlanması yani sonuna kadar zoom out yapılması gerekir. Zoom out daha geniş bir alanın görüntülenmesini sağlarken aynı zamanda istediğiniz nihai resme daha az fotoğraf çekerek ulaşmanızı sağlar.

Fotoğraf makinenizin mümkünse sonsuzluğa odaklanması daha iyi sonuçlar verir. Panorama fotoğrafların birçoğunda objektif ufuk çizgisinde yer alır ve bu yüzden

Yukarıdaki fotoğraf için önce odak noktası belirlendi ve ardından çekilecek kare hayali olarak 3 parçaya bölündü. Daha sonra fotoğrafı oluşturacak 3 karenin çekimi yapıldı.

mümkün olduğunda derinliğe ihtiyaç olur. Bunu başarmanın bir başka yolu mümkün olan en büyük objektif açıklığını kullanmaktır. Yapılacak en önemli şeyse odak ayarını bir kez yapı aynı odaklama ile çekmeye devam etmektir. Dijital fotoğraf makineniz otomatik olarak odaklandığında görüntülenen alan değişir ve çektiğiniz bir kare bir başkasından daha farklı görünür. Tek bir odak ayarı sayesinde birleştirmesi daha kolay aynı tarzda görüntüler elde edebilirsiniz.

Renkler

Dijital fotoğraf makineniz bir kareyi analiz ederken beyaz dengesi (white balance) dominant ışık kaynağına göre ayarlanır. Beyaz dengesini bir kez ayarlayıp tüm karelerde aynı ayarı kullanmak da birbirine benzer fotoğraflar elde etmenizi kolaylaştırır. Doğal ışık ve yapay ışık gibi farklı ışık kaynaklarının bulunduğu ortamlarda bu ayarı yapmak özellikle önemlidir. Bu durumda yapılacak en iyi şey beyaz dengesini mekandaki dominant ışık kaynağına göre ayarlamak ve tüm karelerde aynı ayarı kullanmaktır.

Pozlama

Panorama çekimlerde her karede az da olsa pozlama ayarlarını değiştire-

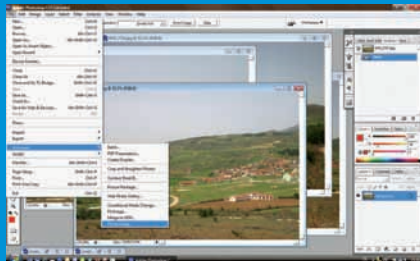
bilirsiniz. Diyaframı en geniş açıklığa getirdiyse örtücü hızını ayarlayarak sensörlere ulaşan ışık miktarını kontrol edebilirsiniz. Fakat örtücü hızını bir kademedен fazla ayarlamayı tavsiye etmiyoruz çünkü daha büyük ayarlar fotoğraf kareleri arasındaki farkı çok fazla arttırabilir. Otomatik bir dijital kameraya sahipseniz benzer etkiyi pozlama telafisi (exposure compensation) ayarıyla (+ veya - 1 EV gibi) gerçekleştirebilirsiniz. Ayarları manuel olarak yapmak daha başarılı sonuçlar verse de pozlama ayarlarının kilitlemesi de kullanılabilir bir yöntemdir. Bunun için önce fotoğraf makinenizi dengeli gölge ve ışık kaynaklarının bulunduğu bir alana çevirin deklanşöre yarım basın ve pozlama ayarlarını kilitleyin ve çekimlerinizde pozlama telafisi ayarını kullanarak çekeceğiniz görüntülerde ışığı arttırın veya azaltın. Dikkat edilmesi gereken bir başka konu panorama fotoğraf çekimlerinde flaş kullanmamaktır. Flaşlı çekimlerde yakın planda olan ve fazla aydınlanacak nesnelere, tüm kareler birleştirildikten sonra fotoğrafta doğal olmayan bir görüntü oluşturabilir. Buna karşın manzara fotoğrafların birçok dijital fotoğraf makinesinin dahili flaşı yeterince güçlü olmadığından herhangi bir fark yaratmaz.

Fotoğrafların çekilmesi

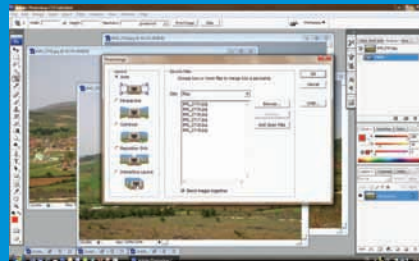
Ayarlarınızı yaptıktan sonra fotoğraf çekmeye hazırsınız. Çekerken dikkat etmeniz gereken bir konu pozların üst üste getirileceği daha rahat çalışmak için yeterli bir pay bırakmaktır. Her karenin % 25'inin diğer kareyle üst üste gelebileceği şekilde çekim yapmak idealdir fakat daha kesin sonuçlar elde etmek için bu pay % 50 olarak da verilebilir. Dijital fotoğraf makinenizi LCD ekranı bunu ayarlamak için kolaylık sağlar. Bu iş için ekran üzerinde sanal bir nokta belirleyebilirsiniz. Panorama fotoğraflar oluşturmak için ne kadar çok resim çekerseniz fotoğrafınızın son hali de o kadar iyi olacaktır. Elinizde bir karenin bol bol fotoğrafı olması durumunda birleştirme sırasında en iyi alternatifi kullanabilirsiniz.

Birleştirme

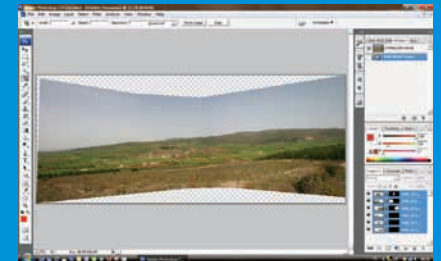
Birçok fotoğraf çektikten sonra bunları birleştirmek için birçok yazılımdan birisini kullanabilirsiniz. İyi ücretsiz yazılımlar arasında Panorama Perfect Lite ve FxFoto verilebilir. Ücretli yazılımlar arasında da birçok seçenek mevcut, özellikle Photoshop CS3 önceki sürümlerine göre daha fazla ayarlara sahip ve kullanımı da oldukça kolay. □

Fotoğraflarınızı Photoshop ile birleştirmek için önce File menüsünde bulunan Automate alt menüsünden Photomerge... seçeneğini seçin.

Açılacak pencerede browse düğmesine basarak birleştirmek istediğiniz resimleri seçin ve OK'e tıklayın.

Program çok kısa bir süre içerisinde fotoğrafları birleştirecektir. Birleştirme sonrasında fotoğrafı kırparak panoramik bir görüntünüzü tamamlayacaksınız.

Nesnelerin bilmediğiniz yönlerini keşfedin.

Makro fotoğraflarınız için ipuçları

Günümüzün dijital fotoğraf makinelerinin artık hemen hemen hepsi objelerin detaylı görüntülerini yakalayabilen yakın veya makro çekim özellikleri sunuyor. Yakından yapılan ve objelerin detaylarını ortaya çıkaran fotoğraflar şaşırtıcı ve son derece ilginç özellikler sunduğu için son derece de popülerler. Küçük detaylardan oluşan yeni bir dünya bazen insanı çok edebilecek kadar ilginç bazense insanın kafasını karıştırabilecek kadar düşündürücü olabilir. Bunlarla beraber manzara resimleriyle karşılaştırıldıklarında makro çekimler neredeyse her zaman daha ilgi çekici görüntüler sunuyor. Ayrıca sanatsal yönünün dışında makro fotoğraflar araştırmalarda arşiv ve belgeler hazırlamak amaçlı da kullanılabilir. Makro çekimlerden beklentiniz ne olursa olsun bu yazıda anlatacağımız ipuçları sayesinde makro çekim yapmaya veya çekim tekniklerinizi geliştirmeye başlayabileceksiniz. Yazımızda öncelikle yakın çekim fotoğrafçılığın arkasındaki temel prensiplerden bahsedecek ardından çe-

kimler için temel bazı püf noktalarını verecek ve son olarak da dikkate alınması gereken bazı önerileri açıklayacağız.

Makro ve yakın plan çekimler

Yakın plan çekim ile makro çekimlerin aynı şey olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Yakın plan çekim standart olarak 1:10 (gerçek boyutun 1 / 10'u) ve 1:1 (gerçek boyut) olarak tanımlanır. Makro çekimlerse 1:1 ve 80:1 (gerçek boyutun 80 katı) aralığındaki çekimleri tanımlayan bir terimdir. Bu standartlara göre birçok fotoğraf makinesi yakın çekim özelliğini makro modu olarak lanse etse de fotoğraf makinelerinden birçoğu 1:1'den daha yakın çekim yapamaz.

Teknik özellikler

Birçok fotoğraf makinesinde makro zoom objektifi kullanılır. Bu makineler içerisindeki lenslerin pozisyonlarını değiştirerek hem uzaktan hem de yakından çekim yapabilirler. Bu yöntem yakın plan çekimler için optimum çözüm olmasa da birçok amaç

Küçük objelerin detay fotoğrafları mükemmel manzaralar kadar etkileyici olabilir.

için yeterli sonuçlar sunar. Fotoğraf makinenizde makro zoom lensler mevcutsa makinenin yakın plan (Close up) veya Makro (Macro) moduna alınabileceği ayarlar bulunur. Fotoğraf makineniz bu ayarları yapmanıza imkan veriyorsa ayarlardan birisini seçtikten sonra çekime başlayabilirsiniz. Herhangi bir objeye ne kadar yaklaşabileceğiniz fotoğraf makinenizin kullanım kılavuzunda yer alır. Kontrol ettiğinizde fotoğraf makinenizin muhtemelen çok yakından çekim yapabildiğini göreceksiniz fakat en yakın mesafeden çekim yapmak görüntülerde geometrik bozukluklar meydana getirebilir. Fotoğraf makinenizin bu konudaki limitlerini test etmek için bir kağıda bir kare veya dikdörtgen çizin ve kare veya dikdörtgenin her köşesinden karşı çaprazında yer alan köşesine bir çizgi çizerek birleştirin, son olarak dikdörtgenin ortasına bir artı işareti çizin. Daha sonra

bu test aracının fotoğrafını mümkün olduğunca yakından çekerek düz çizgilerde bir eğrilme olup olmadığını kontrol edin. Fotoğraf makinesiyle en yakın mesafede yapılan çekimlerde muhtemelen çizdiğiniz kare veya dikdörtgenin köşelerinin eğrildiğini göreceksiniz. Bu durum makro zoom objektiflerde sıklıkla görülür. Makinenizin hangi uzaklıktan en iyi sonucu verdiğini tespit ettikten sonra çekimlerinizde bunu dikkate alarak daha iyi sonuçlar elde edebilirsiniz.

Makro çekimlerde ihtiyaç duyulabilecek malzemeler

Makro fotoğrafçılıkta ihtiyaç duyacağınız malzemeler çektiğiniz objeye göre değişir fakat bazı temel malzemeler birçok durumda işinize yarayacaktır. Bu malzemelerden tripod dışındakiler ucuzdur ve kolay bulunabilir.

Örnek olarak oyun hamuru ve ataçlar çekmek istediğiniz objeleri oturabileceğiniz platformlar oluşturmak için idealdir. Beyaz karton kağıtlar ve küçük aynalar da son derece etkili reflektörler olarak kullanılabilir. Bunlar dışında çekimleriniz için fon oluşturabilecek renkte kağıt ve kumaş parçaları da işinize yarayabilir. Bu malzemeler arasında siyah kadife veya parlama yaratmayacak mat renkli arka planlar da birçok çekimde işinize yarayabilir.

Aydınlatma

Her türlü fotoğraf çekiminde olduğu gibi makro çekimlerde de ışık son derece önemlidir. Daha büyük bir alan derinliği yaratmak için daha düşük diyafram açıklıkları kullanılacağından objelerinizi çekerken daha fazla ışığa ihtiyaç duyulur. Daha fazla ışığın bir yararı da daha uzun pozlamalarda oluşabilecek

bozulmaların önlemesidir.

Fotoğraflarınızı kapalı ve açık alanlarda çekebilirsiniz. Kapalı alanlarda çekim yapacağınız zaman kullanılacak en iyi ışık kaynağı flaş veya tungsten ışıktır. Çekimlerde makine-niz objeye çok yakın olacağından flaş kullanmak zordur. Bu zorluk objeden farklı bir alana yönlendirilmiş bir slave flaş kullanılarak giderilebilir. Bunlar dışında küçük döndürülebilir okuma lambaları da hem ucuz hem de çok yönlü kullanım sağladıkları için son derece yararlı aletlerdir.

İşığın kalitesi

Seçeğiniz ışık türü objenizde öne çıkarmak istediğiniz kısım la çok yakından ilgilidir. Kullandığınız obje karmaşık bir dokuya sahipse bu dokunun daha iyi görüntülenmesi için ışığı direkt olarak dokunun karşısından verebilirsiniz. Çektiğiniz obje parlak bir cisimse ışık kaynağını dağıtmak iyi bir fikir olacaktır çünkü parlak cisimler direkt ışık altında son derece kötü görünebilir. Işığı bir ışık kutusu (çadırı) ile dağıtmak hem etkin hem de basit bir yöntemdir. Işık kutularını kendiniz de yaparak 5 – 10 YTL'ye kendi makro çekim stüdyonuzu yaratabilirsiniz. İnternette yapacağınız diy + light + box anahtar kelimeleriyle yapacağınız kısa bir araştırma bu tip kutuların nasıl yapıldığını detaylı olarak anlatan birçok link mevcut. Dağıtılmış ışık parlak objelerin fotoğrafları çekileceği zaman son derece önemlidir çünkü parlak objeler çevrede bulunan birçok ışık kaynağını istenmeyen ton ve şiddetlerde yansıtmaya eğilimi gösterir.

Alan derinliği

Yakın plan çekimlerde en önemli konu çekilen objenin mümkün olduğunca çok net olmasıdır. Fotoğraf makinesi bir objeye ne kadar yakınsa potansiyel alan derinliği de o kadar küçüldür. Bu durumda alınabilecek birkaç önlem vardır. Öncelikle optimum alan derinliği için en küçük diyafram kullanılmalıdır. Birçok dijital fotoğraf makinesinin küçük diyafram seçenekleri yoktur çünkü bu tip makineler genelde daha uzun örtücü hızlarında iyi çalışmaz.

Bunlara karşın küçük diyafram açıklıklarıyla arka planın detayları da yakalayabilir. Bu sorunu azaltmak için arka planı fotoğrafı çekilen objeden uzak bir mesafede konumlandırılmalıdır.

Tüm yakın plan çekimlerde net alan derinliği azdır bu yüzden odak noktasının iyi seçilmesi gerekir. Odaklama yaptığınızda odakladığınız alan tek bir noktada kalmaz, bunun yerine odak alanınızın yarısını merkezden yukarıdaki kısım diğer yarısını da merkezden aşağıdaki kısım oluşturur (Foto 1). Bu yüzden çektiğiniz fotoğrafta odaklanacak alan iyi belirlenmeli ve çekilen objenin fotoğraf makinesine en yakın kısmı yerine daha geniş bir alan net alan derinliği içerisine sığdırılmaya çalışılmalıdır.

Son olarak, küçük alan derinliği yüzünden çekim sırasında fotoğraf makinesinin fotoğrafını çektiğiniz objeye mümkün olduğunca paralel olması gerekir çünkü fotoğraf makinesi ve çekilen obje arasındaki minik bir açı bile beklenmedik bulanıklıklar yaratabilir.

Küçük alan derinliğinin getirdiği tek avantaj fotoğrafı çekilen objenin arka plandan kolaylıkla ayrılabilmesidir. Yakın plan çekimlerde arka plan genelde odak alanı dışında kalır ve bu sayede asıl obje güçlü bir şekilde ön plana gelir. □

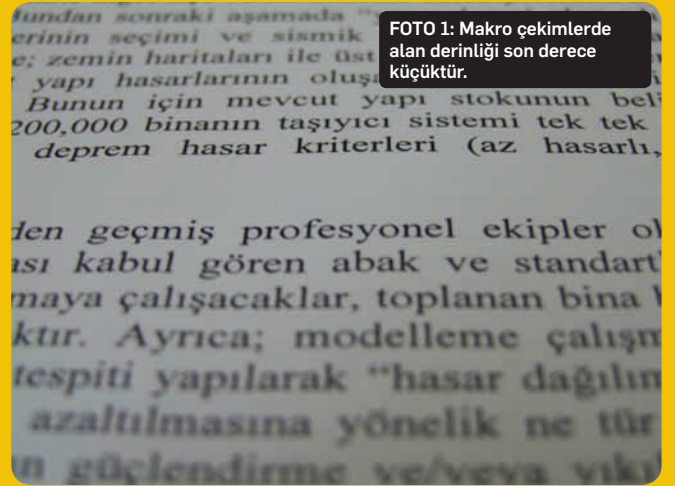

FOTO 1: Makro çekimlerde alan derinliği son derece küçüktür.

Farklı diyafram açıklıkları alan derinliğini tamamen değiştirir.

Basit bir ışık kutusu hazırlayarak bir makro çekim stüdyosuna sahip olabilirsiniz.

ISO ayarlarını doğru yapmak

Doksanlı yıllarda dijital fotoğraf makineleri piyasaya ilk çıktığı zamanlarda üreticiler kullanıcıların filmli makinelerden alışık oldukları birçok terimi dijital dünyaya taşıdılar. Fakat filmli makineler için aslında doğru şeyler ifade etmiyordu. Bunlardan en çok göze çarpanlardan birisi fotoğraf makinesinin ışığa karşı duyarlılığını anlatmak için kullanılan ISO terimidir. Filmli fotoğraf makinelerinde ISO kavramı kolay anlaşılabilir olmasına rağmen ISO'nun dijital fotoğraf makinelerindeki etkisini anlamak o kadar kolay olmayabiliyor. Buna karşın dijital bir kamerayla fotoğraf çekerken doğru ISO ayarını yapmak resim kalitesini en üst seviyede tutmak için son derece önemli.

Hassaslık

Bu yazıda ISO ayarlarının dijital fotoğraf makinelerinde daha kaliteli fotoğraflar elde etmek için nasıl kullanılacağını anlatacağız. Öncelikle ISO'nun dijital fotoğraf makinelerinde ne anlama geldiğini ve ardında da dijital fotoğraf makinelerinin teknik olarak ışığa karşı duyarlılığı ayarlamak için ISO'yu nasıl kullandığını anlatacağız. Ardından özellikle yüksek ISO değerlerinde görüntü bozulmalarının nasıl oluştuğunu açıklayacak ve son

olarak da günlük çekimlerinizde yapabileceğiniz ISO ayarlarıyla ilgili püf noktalarını aktaracağız.

ISO nedir?

ISO, Uluslararası Standartlaştırma Örgütü'nün İngilizcesi olan International Organization for Standardization kelimelelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Bu örgüt her konuda standartlar oluşturarak uluslararası ticareti geliştirmeyi amaçlar. Fotoğrafla ilgili gibi görünmese de ilgi vardır. ISO, fotoğrafçılık üzerine de birçok standart üretmiştir, bu standartlardan en çok bilineni film hızını belirleyen ISO standardıdır. Filmli fotoğraf makinesi kullananlar bilirler, fotoğraf makinesi için film alınırken ISO 100, ISO 200 vb. gibi farklı hızlarda filmler alınabiliyor. Burada filmin değerinin düşük olması filmin ışığa karşı daha duyarsız daha yüksek değerler de filmin ışığa karşı daha duyarlı olduğunu gösteriyor. Örnek olarak ISO 800 değerindeki bir film ISO 100'e göre ışığa karşı çok daha hassastır.

Film üreticileri, filmlerin ışık karşısındaki hassaslığı arttırmak için film üzerindeki gümüş halojenür zerrelerinin boyutlarını arttırıyorlar. Zerreler ne kadar büyükse film ışığa karşı tepki süresi de o kadar yüksek oluyor. Bu yüzden yüksek ISO değer-

ISO ayarı, fotoğraf kalitesi üzerinde önemli bir belirleyici etken.

lerine sahip filmler hareketli sahneleri çekerken az ışıkta bile daha başarılıdır çünkü örtücü hızı yüksek olsa bile halen daha yeterli bir pozlama elde edilir. Fakat daha büyük gümüş halojenür zerrelerin kullanımı çıktıda bu zerrelerin çıplak gözle fark edilebilecek kadar büyük olmasına yol açar. Bu da görüntü kalitesinde bozulmaların oluşacağı anlamına gelir. Daha kaliteli görüntü için ISO 100 veya ISO 200 hızında filmler kullanılır fakat bu filmlerin ışıkla daha uzun süre temas etmesi gerekir ve bunu sağlamak için örtücünün daha uzun süre açık kalması gerekir ki sonuçta bu da görüntülerin bulanık olma riskini artırır. Yüksek ISO değerindeki filmler daha az ışığa ihtiyaç duyar ve bu sayede örtücü daha kısa süreler açık kalabilir, bu sayede de fotoğraf makinesinin hareketinden dolayı oluşabilecek bulanıklık riski azalır.

Dijital dünyada ISO

Dijital fotoğraf makinelerinde ISO mantığı temelde aynıdır fakat bambaşka bir yolla gerçekleştirilir. Dijital fotoğraf makinelerinde film kullanılmadığından tüm ISO değerleri görüntü sensörleriyle ilişkilidir. Fotoğraf makinesi daha yüksek bir ISO ayarına getirildiğinde resmi oluşturacak elektronik sinyalleri

alan pikseller güçlendirilir ve bu sayede ışığa karşı olan hassasiyetleri arttırılır. Teknik olarak elektronik sinyal gücünün arttırılması giriş değeri (gain) terimiyle açıklansa da fotoğraf makineleri üreticileri bu terimi kullanmak yerine tüketicilerin ve fotoğrafçılık alanındaki profesyonellerin daha iyi bildikleri ISO kelimesini kullanarak giriş değerlerindeki ayarları mevcut ISO hızlarıyla denkleştirmişlerdir. Yani dijital dünyadaki ISO sadece bir alışkanlıktan yararlanıp daha iyi anlayabileceğimiz referans değerlerden oluşmaktadır.

Dijital fotoğraf makinelerinde ISO ayarları makineden makineye değişir. Bazı profesyonel dijital fotoğraf makineleri muazzam bir aralıkta ayarlar sunabilir (örneğin ISO 80 ve ISO 3200 arası). Orta seviye fotoğraf makineleri genelde ISO 100, ISO 200 ve ISO 400 ayarlarına sahiptir. Dijital fotoğraf makinelerinin sunduğu avantajı daha farklı hızda bir film kullanmak istediğinizde eskiden olduğu gibi fotoğraf makinesinin içerisindeki filmi değiştirmek veya çekime giderken farklı hızlarda makineler götürmek yerine bir iki tık ile istediğiniz ISO ayarını seçebilirsiniz. Bu sayede çekimlerinizde daha fazla kontrol sahibi olabilirsiniz.

Bazı dijital fotoğraf makinelerindeyse ISO ayarı bulunmaz. Bu fotoğraf makineleri çekim esnasında görüntü kalitesi üzerindeki hakimiyeti azaltsa da ISO'nun mantığını bilmeniz durumunda sahneyi inceleyerek fotoğraf makinesinizin en başarılı olabileceği kompozisyonu kullanabilirsiniz.

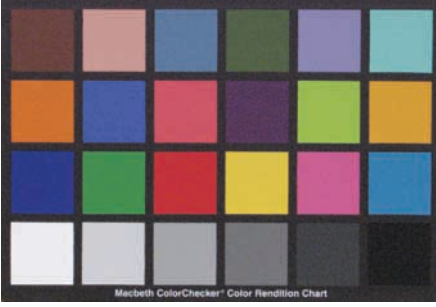
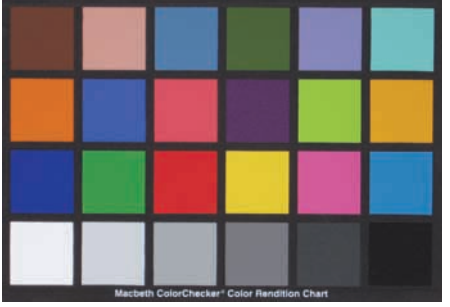
Noktalanma

Filmlerde yüksek ISO değerleriyle çekim yapıldığında görüntünün rahatsız edici noktalarla dolu olması muhtemeldir. Dijital fotoğraf makinelerinde de durum farklı değildir. ISO değeri ne kadar yüksekse elde ettiğiniz görüntüde belirgin noktacıkların oluşması da o kadar muhtemeldir. Piksellere gelen sinyaller güçlendirildiğinde piksellerden bazıları çekilen görüntüden gereğinden fazla bilgi toplayabilir ve bunun sonucu hata vererek pikselin bozulmasına yol açabilir ki bu da fotoğraf üzerinde belirgin bir noktacık olarak görünür. Dijital fotoğraf makineleri en çok düşük ışıklı ve gölgeli alanlarda bu etkiyi yaratmaya meyillidir, çünkü sensörler az ışık karşısında bunu telafi etmek için gelen sinyali arttırırlar. Resim A, B ve C'de farklı ISO ayarlarında yapılan çekimler yer alıyor.

Daha önce de açıkladığımız gibi yüksek ISO değerleri daha görünür noktacıklar oluşturmaya meyillidir. Burada önemli olan noktacıkların görünür olup olmadığıdır. Bu noktacıkların bazıları fotoğraf büyütülene veya çıktı alınana kadar görünmez. Bu yüzden

Birçok dijital fotoğraf makinesi ISO değerlerini menülerden kolayca seçmenizi sağlar.

ISO 80**ISO 200****ISO 800**

fotoğraf makinenizi tanımak için hangi durumlarda ne kadar noktacı oluşturduğunu test etmek ileride yapacağınız çekimlerde yardımcı olabilir.

Daha iyi görüntü elde etmek için ISO ayarlarını yapmak

Daha iyi görüntü elde etmek için ISO ayarları nasıl yapılacağıyla ilgili püf noktası çekim anında ortamı iyi analiz etmek ve kısa bir sürede gereken ayarı yapmaktır. Fotoğraf makinenizde Auto ayarı olsa da fotoğraf makinenizin doğru kararı verip ayarı ona göre yaptığından emin olmak zordur. Bu kararı fotoğrafı çeken kişinin vermesi olası hataları önler. Sahneyi analiz ederken ilk belirlenecek şey neyi çektiğinizdir. Örneğin hareketli objeler, görüntünün "dondurulması" için yüksek ISO değerlerine ihtiyaç duyar. Buna karşın hareketsiz manzara görüntüleri daha düşük ISO ayarlarıyla çekilebilir. Genel olarak verilebilecek bir kural ISO değerlerinin çektiğiniz objenin hızıyla orantılı olarak artması gerektiğidir. ISO ayarlarını yaparken dikkat edilmesi gereken ve yukarıdaki kuralla eşdeğer öneme sahip bir başka konu çekim yaptığınız ortamdaki ışık miktarıdır. Düşük ışık kaynaklarına sahip bir mekanda çekim yaparken veya zayıf bir şekilde aydınlatılmış bir objeyi çekerken düşük ışık kaynağında sensörlerin daha hassas olması için daha yüksek ISO değerlerine ihtiyaç duyulur. Resim D, E ve F'de düşük ışıklı bir ortamda hareketli görüntülerin farklı ISO değerlerinde çekilmesiyle elde edilen sonuçlar yer alıyor.

Dijital fotoğraf makinesi seçimi

ISO ayarları sizin için önemliyse fotoğraf makinesi alırken dikkat etmeniz gereken birkaç özellik vardır. İlk dikkat etmeniz gereken fotoğraf makinesinin pozlama konusunda mümkün olduğunca çok ayarla (objektif açıklığı, değişken örtücü hızı ve ISO) donatılmış olup olmadığıdır. Dikkat edilmesi gereken bir başka özellik makinenin desteklediği ISO aralığıdır. Tabii bir fotoğraf makinesi sadece ISO 3200'de çekim yapabiliyor diye bu özellik kullanılmayacaksa bile bu makineyi almak doğru olmayabilir. Önemli olan çalışmalarınızda ihtiyaç duyabileceğiniz ISO aralığında makineler seçmektir. □

ISO 100**ISO 1600****ISO 3200**

Manuel odaklama

Fotoğraflarınız daha net olsun istiyorsanız kontrolü elinize alın.

Fotoğrafçılıkla uğraşanlara dijital fotoğraf makinelerinde mutlaka bulunmasını isteyecekleri özelliğin ne olduğu sorulsa büyük ihtimalle birçok yanıt manuel odaklama olur. Son derece sofistike olan ve büyük bir başarıyla çalışan otomatik odaklama sistemleri uzun zamandır dijital fotoğraf makinelerinin bir parçası. Fakat bu sistemlerin başarısı üreticilerin zaman içerisinde manuel odaklama özelliğini birçok üründen kaldırmalarına yol açtı. Buna karşın manuel odaklama bir fotoğrafçının fotoğraf karesi üzerinde tam kontrol sahibi olmasını sağlıyor ve dahası manuel odaklama birçok durumda otomatik odaklama ile elde edilemeyecek efektlerin yapılmasına olanak veriyor. Tüm bu avantajları sağlayan manuel odaklama seçeneklerinin son zamanlarda dijital fotoğraf makinelerinde daha fazla görülmeye başlamış olması sevindirici. Biz de bu fırsattan yararlanarak dijital fotoğraf makinelerinde manuel odaklama seçeneklerine ve manuel odaklamanın nasıl kullanılabileceğine bir göz atmaya karar verdik.

Bu yazıda dijital fotoğrafçılıkta manuel odaklama konusunu inceleyeceğiz. Öncelikle manuel odaklamaya ihtiyaç duyabileceğiniz durumları anlatacak ardından manuel odaklama ile ilgili 3 temel kategoriye (tam manuel, aşamalı manuel ve yapay manuel) anlatacağız. Yapay manuel olarak adlandırdığımız kategoride sadece otomatik odaklama yapabilen bir fotoğraf makinesinin manuel odaklama için nasıl kandırılabilceğini göstereceğiz. Son olarak manuel odaklamadan en büyük faydayı elde edebilmeniz için yapabileceğinizi anlatacağız.

Neden manuel odaklama?

Dijital fotoğraf makinelerinde yaşanan hızlı ilerlemeyle beraber son derece karmaşık bir teknoloji olan otomatik odaklama teknolojisi de son derece gelişti. O kadar gelişti ve iyileşti ki dijital fotoğraf makinesi üreticileri tüketicilerin manuel odaklamaya ihtiyacı olmayacağını düşünmeye başladı. Manuel odaklama yakın zamana kadar sadece çok pahalı profesyonel makinelerde sunulan bir özellik haline dönüştü ve üreticiler manuel odaklama teknolojisinden ziyade görüntü kalitesi ve daha çok megapikselle ilgilenmeye başladı.

Son zamanda bu trend tüketicilerin ve profesyonellerin fotoğraf makinelerinden daha fazlasını beklemeye başlamasıyla değişim gösteriyor. Dijital fotoğraf makineleri üreticileri ve pazarlayıcıların megapikseller yerine daha iyi camları (sony / Zeiss, Kodak / Schneider-Kreuznach, vb.), artan zoom oranlarını ve tabii manuel odaklama opsiyonunu ön plana çıkararak ürünlerini tanıttıkları söylenebilir. Bu trendler içerisindeki ilk ikisi daha keskin ve yakın fotoğrafların çekilmesine imkan

verirken manuel odaklama özelliğinin ilk bakışta (özellikle de otomatik odaklamanın ne kadar başarılı olduğu göz önüne alındığında) ne işe yarayacağı tam olarak anlaşılabilir. Bunu daha iyi anlatmak için aşağıda manuel odaklamanın gerekli olacağı bazı durumları örnek olarak anlatacağız.

Düşük ışıkta çekim

Otomatik odaklamanın dili olsaydı karanlık ortamlara asla girmek istemediğiniz mümkün olduğu her an anlatmaya çalışırdı. Az ışıklandırılmış objeler veya mekanlar otomatik odaklamanın en az başarılı olduğu alanlardır. Işıklandırma yeterli olmadığı otomatik odaklama mekanizması ve dijital fotoğraf makinesinin programı çekilecek görüntü ile ilgili yeterli bilgi toplayamaz ve yeterli bilgi olmadığından odaklamayı tam olarak gerçekleştiremez. Bu tip durumlarda dijital fotoğraf makinenizin sürekli olarak aynı alanı yeniden değerlendirdiğini ve bir odak alanını belirleyemediğini görebilirsiniz. Manuel odaklama fotoğrafçıya bu gibi durumlarda tam kontrol verir.

Hareketli görüntüler

Örtücü gecikmesi dijital fotoğraf makinelerinin önemli bir sorunudur. Örtücü gecikmesi yüzünden fotoğraf siz deklanşöre basar basmaz değil bastıktan çok kısa bir süre sonra çekilir. Bu kısa anda fotoğraf makinesi pozlama, beyaz dengesi ve odaklama ile meşguldür. Fakat bu kadar kısa bir süre içerisinde bile fotoğrafınız için istediğiniz o mükemmel an kaçıp gidebilir. Odaklamanızı oluşturacak görüntünün yerini tahmin ederek önceden manuel olarak yaparsanız bu gecikmenin bir kısmını engelleyebilir ve istediğiniz görüntüyü alma şansınızı arttırabilirsiniz.

Makrolar

Objenin yakın plan görüntülerini çekecekseniz otomatik odaklamayla sorunlar yaşamanız olasıdır. Makro modunda çalıştırılan dijital bir fotoğraf makinesinin odaklama menzili son derece düşük-

tür. Bu yüzden manuel odaklama ile hem objenizi odak alanına daha kolay alabilir hem de alan derinliğini daha iyi belirleyebilirsiniz. Bu konuyu yazının ileriki kısımlarında daha detaylı olarak inceleyeceğiz.

Sanatsal etkiler

Manuel odaklama profesyonel fotoğrafçılık için olmazsa olmazlar arasındadır çünkü fotoğrafı çekene tam kontrol verir. Bir fotoğrafta odak alanında oluşacak minicik kaymalar bile fotoğraftaki ana objeyi belirleyebilir. Manuel odaklama fotoğrafçının izleyicinin gözünü doğru yöne yöneltmesi için zorunlu bir araçtır.

Dijital fotoğraf makinelerinde manuel odaklama seçenekleri

Dijital fotoğraf makinelerinde üç ana odaklama kategorisi mevcuttur. Filmler fotoğraf makinelerinden dijital geçiş sırasında üreticiler manuel odaklama konusunda yeni yöntemler geliştirmiştir bu yüzden filmler için dijital dünyada manuel odaklama yapmak için biraz alıştırmaya gerekebilir.

Tam manuel odaklama

Tam manuel kontrol üç manuel odaklama kategorisinden birincisidir. Bu tarz manuel odaklama SLR tipindeki fotoğraf makinelerinde vardır. Odaklama işi objektif döndürerek yapılır. Bu tip odaklama siteleri daha profes-

Manuel odaklama sayesinde yeterli ışık bulunmayan ortamlarda odaklamayı daha kolay yapabilirsiniz.

yonel fotoğraf makinelerinde bulunur ve fiyatları genelde 1000 YTL'nin üzerindedir. Yüksek fiyatlarına rağmen dijital fotoğraf makineleri gün geçtikçe ucuzlamaktadır ve yakın gelecekte dijital SLR'lerin çok daha uygun fiyatlara alabilmek mümkün olacaktır.

Aşamalı manuel odaklama

Manuel odaklama yapabildiği söylenen birçok dijital fotoğraf makinesi bunu dijital fotoğraf makinelerine özgü değişik bir yolla yapar. Bu tip fotoğraf makinelerinde bir menü içerisinden aşama aşama arttırılıp azaltılabilen odak mesafesi seçilir. Her ayardan sonra odak mesafesinin doğru seçilip seçilmediği LCD ekrandan görüntünün keskinliği incelenilerek belirlenir. Bu manuel odaklama yöntemi bir önceki kategoride anlattığımız yöntem kadar kontrol sağlamasa da odaklamayı manuel olarak yapmanıza imkan sağlar.

Yapay manuel odaklama

Gerçekte böyle bir kategori olmasa da bu yöntemle manuel odaklama yapmak olasıdır. Dijital fotoğraf makineniz sadece tam otomatik odaklama sistemine sahipse deklanşöre yarım bastığınızda fotoğraf makinesi izlediği görüntüye odaklanır ve bu odağı deklanşöre tam olarak basılana veya tamamen bırakılana kadar tutar. Böylelikle dijital fotoğraf makinenizi önce bir alana odaklayıp deklanşöre yarım basılı tutup makineyi bir başka yöne çevirip bir önceki odak alanını başka bir sahnede kullanabilirsiniz. Bu, özellikle makro fotoğraf çekimlerinde çok işe yarayan bir tekniktir.

Manuel odaklamayla fotoğraf çekmek

Manuel odaklamayla fotoğraf çekmenin birkaç zorluğu vardır, fakat bu zorlukların hepsi biraz pratik ile aşılabılır. Dijital fotoğraf makinenizin ayarlarını doğru yaparsanız ve görüntüyü fotoğraf içerisine doğru olarak yerleştirebilerseniz manuel odaklamayı bir avantaj olarak kullanabilirsiniz.

Manuel odaklama özellikle birden fazla objenin objektife yakın olduğu zamanlarda makro çekimleri kolaylaştırır.

Manuel odaklamanın bir başka avantajı kontrolü tamamen kendi elinize alarak odak alanı belirleyebilirsinizdir.

Vizörden bakmak

Birçok dijital fotoğraf makinesinde LCD ekranlar bulunur bununla beraber birçoğunda optik vizörler de yer alır. Otomatik odaklamada çekim esnasında fotoğraf makinesinin sistemine güvenmek yeterli olsa da manuel odaklama yaparken gözlerinize güvenmek durumundasınız. Bu da sizi LCD ekran ve optik vizör arasında bir seçim yapmaya zorlar. LCD ekranlar küçük ve düşük çözünürlüklü olsa da odaklamanın doğru olup olmadığını gösterebilecek kadar iyidir. Emin olmadığınız durumlarda fotoğrafı çekip LCD ekranda görüntüyü yakınlaştırıp odağı kontrol edebilirsiniz. Fotoğrafı monitörünüzde açana kadar emin olmak mümkün olmasa da büyük problemleri LCD ekran sayesinde giderebilirsiniz.

Alan derinliğinin kontrolü

Diyafram değeri ne kadar küçükse (örnek olarak f/2.4) alan derinliği de o oranda azalır. Alan derinliği odağınızdaki bölgedir ve f/8 gibi daha büyük diyaframlar kullandığınızda artar. Diyafram ayarınızın alan derinliğini ne şekilde etkileyebileceğini odak menziline ne kadar olduğunu anlamanıza yardımcı olur. Bu yüzden manuel odaklama yapacağınızda Diyafram öncelikli pozlama modunda çekim yapmanızı tavsiye ediyoruz. Bu sayede fotoğraf makinesi örtücü hızını optimuma ayarlarken hem diyafram açıklığı hem de odak menzili konusunda karar vermeniz kolaylaşır.

Önceden odaklama

Resmini çekeceğiniz obje hızlı hareket ediyorsa fotoğraf makinenizi önceden objenin geçeceği yere göre odaklama doğru olacaktır. Bunu yapmak için önce objenizin geçeceği yerin uzaklığını belirlemeli ardından odaklamayı yapmalı ve son olarak da objenin tahmin ettiğiniz yerden geçmesini beklemelisiniz. Aşamalı manuel odaklama özelliğine sahip dijital fotoğraf makinelerinde bu gibi durumlarda çekim yapmak için makinenin önceden odaklanmış olması şarttır fakat daha sofistike fotoğraf makinelerine sahip olanlar da önceden odaklama tekniğinden büyük fayda sağlayabilir.

Sarsıntı

Manuel odaklamayla hedeflenen fotoğrafı çekilecek objenin mükemmel netlikte olması olduğundan çalışmalarda bir tripodun kullanılması yarar sağlar. Saniyenin 1/60'ından daha yavaş örtücü hızlarında küçük sarsıntılar bile büyük etkiler yaratabilir, bu hızın üzerindeki çekimlerdeyse fotoğraflarda oluşacak bulanıklık nispeten az olur. □

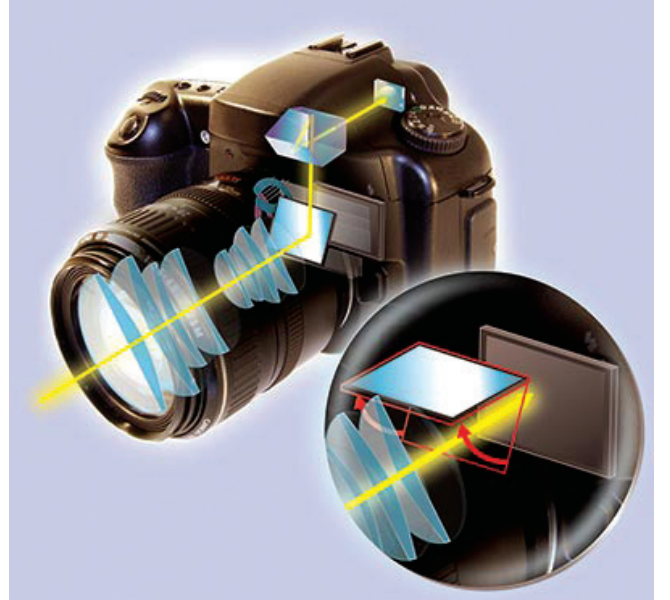
Alan derinliği hakkında temel bilgiler

Kompakt makinelerde alan derinliği.

Alan derinliği terimi, objelerin net bir şekilde görüntülenebileceği alanı tanımlamak için kullanılır. Bir fotoğrafta alan derinliği üzerinde belirleyici olan üç faktör mevcuttur. Bu faktörler objenin uzaklığı, odak uzaklığı ve kullanılan diyafram açıklığıdır.

Bu yazıda ilk bakışta çok basit görünen fakat tanımlamaya çalışıldığında daha karmaşık bir konu olan alan derinliğini inceleyeceğiz. Konuyu açıklarken daha basit bir yöntem kullanıp, alan derinliğini daha da karmaşıklaştıran odak derinliği, hiperfokal nokta, ışığın bozulma etki alanı gibi optik kavramları kullanmayacağız. Bunlar yerine küçük CCD'ler kullanan dijital fotoğraf makineleriyle daha büyük CCD'lere sahip dijital fotoğraf makinelerinde veya filmlü makinelerde oluşan alan derinliği arasındaki farkları açıklamaya çalışacağız.

Alan derinliğinin çeşitli yönlerle çekilebilen bir kavram olan kabul edilebilir netlik kavramını tanımladığı söylenebilir. Netlik algısı kişiden kişiye değişebilir ve alan derinliği terimi net olmayan bir alanı anlatır. Bu alan net değildir fakat içerisinde bulunan kişi veya objeler genel olarak tahmin edilebilecek şekilde görülebilir.

Kompakt dijital fotoğraf makineleri kullananlar için alan derinliği daha özel bir konudur çünkü önceden kullanılan filmlü makinelere göre kompakt dijital fotoğraf makineleriyle alan derinliğinin oluşturulması veya kontrol edilmesi daha zordur. Kompakt fotoğraf makinelerinde yer alana küçük görüntüleme sensörleri kısa odak uzunlukları kullandığından 35 mm fotoğraf makineleriyle kıyaslandığında alışılmadık uzunlukta alan derinlikleri oluşturmaktadır, yani çok uzun bir alanı net bir şekilde görüntüleyebilmektedir. Bu yüzden daha kısa bir alan derinliği yani netlenebilen alanı azaltmak daha zordur.

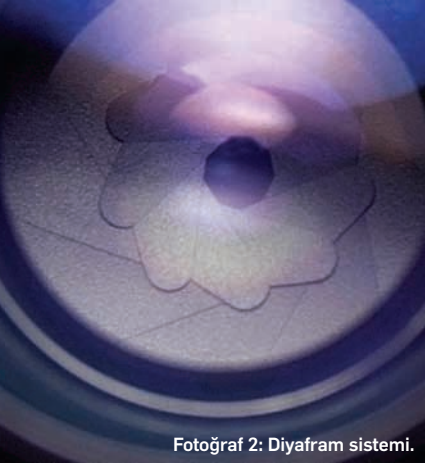
Fotoğraflanan obje ve alan derinliği

Alan derinliği ile ilgili bilinmesi gereken bir kural alan derinliğinin çekilen objenin fotoğraf makinesine yaklaştığı oranda azaldığıdır. Yani odaklanılan obje objektife ne kadar yakınsa alan derinliğinin potansiyeli o kadar azalacaktır. Diğer tarafta odaklanılan obje objektiften yeterince uzaksa (kompakt makinelerde bu uzaklığın çok olması gerekir) alan derinliği artar.

Odak uzaklığı ve Odak Düzlemi

Odak uzaklığı ve alan derinliği arasındaki ilişkiyi anlamak için

bazı terimlerin tanımlanması gerekir. Aşağıdaki çizimde odak uzaklığı ve odak düzlemi gösterilmektedir.

Odak düzlemi: Dijital bir SLR'de odak düzlemi önünde (görüntü sensörlerinin bulunduğu bölgenin önünde) bir ayna yer alır. Bu ayna üzerine gelen ışığı yukarısında yer alan bir prizmaya ve oradan da vizöre iletir. Deklanşöre basıldığında bu ayna sensörün önünden çekilir ve ışık sensöre ulaşır.

Odak uzaklığı: Bu mesafe (genellikle milimetre cinsinden ifade edilir) lens ve odak düzlemi arasındaki mesafeyi ifade eder.

Lensin fiziksel boyutları odak düzlemini örtebilecek boylarda olmak zorunda olduğundan lens boyu odak düzlemine göre belirlenmektedir. Odak düzlemini tamamen örtebilmek için lenslerin çapı odak düzleminin çapraz uzunluğundan daha fazla olmalıdır. Bu yüzden örnek olarak 2 cm boyutlarında bir CCD'nin tamamına ışığın ulaştırılması için lens tarafından odaklanılan ışığın alanı 2 cm'den daha büyük olmalıdır. 35 mm bir fotoğraf makinesinde daha da büyük bir alan görüntüleneceğinden daha büyük ve uzun bir lens gerekir.

Bunun doğal bir sonucu olarak lensin odak düzlemine olan mesafesi ne kadar fazlaysa elde edilebilecek alan derinliği o oranda kısalmaktadır. Diğer bir değişle lensin odak uzaklığı artarsa, herhangi bir diyafram açıklığında alan derinliği kısalmaz (lensin fotoğrafı çekilen objeye uzaklığı aynı kalmak suretiyle). Bu durumun tersi de doğrudur, yani odak uzaklığı kısalmazsa alan derinliği artar.

Diyaframın etkisi

Alan derinliğini etkileyen sadece bir objektifin fiziksel uzunluğu değildir. Alan derinliğini etkileyen değişkenlerden birisi de fotoğraf çekilirken kullanılan diyafram açıklığıdır. Diyafram

açıklığı bir fotoğraf makinesinde sensöre ulaşan ışık miktarını etkiler. Diyafram bunun dışında pozlamayı da kontrol eder.

Diyafram objektif içerisinde bulunan ve içeri giren ışık miktarını azaltmak için iç içe geçerek açıklığı küçülten birden çok kapaktan oluşur (FOTO 2). Diyaframın durumu fotoğraf makinesinde f değeri ile ayarlanır. f değeri ne kadar büyükse (örneğin f11) diyafram açıklığı o kadar küçük dolayısıyla da içeriye giren ışık miktarı o kadar az, f değeri ne kadar küçükse (örneğin f2) diyafram açıklığı da o kadar büyüktür yani içeriye daha fazla ışık girer. Buna göre f değeri büyüdükçe alan derinliği büyür f değeri küçüldükçe alan derinliği küçülür.

Odak uzaklığının alan derinliği üzerindeki etkisi

Daha önce de belirtildiği gibi kısa odak uzaklıkları daha büyük alan derinlikleri yaratır. Kompakt dijital fotoğraf makineleri kısa odak uzaklıklarıyla çalıştığından, geniş bir alan derinliği (daha geniş net alan) elde etmek kolay fakat küçük bir alan derinliği (daha kısa net alan) elde etmek zordur. Gerçekten geniş açılı bir objektifle (en küçük odak uzaklığına sahip olan) 3 veya 4 metrede dijital bir fotoğraf makinesinin alan derinliği çok geniştir ve bu

tip fotoğraf makinelerinde diyaframın ana görevi alan derinliğini kontrol etmek yerine ışık miktarını yani pozlamayı kontrol etmektir. 35mm fotoğraf makinelerinden farklı olarak kompakt dijital fotoğraf makinelerinde diyaframın etkisini görmek için odaklanılan objenin fotoğraf makinesine daha yakın olması gerekir. Bu durum aşağıdaki fotoğraflarda (FOTO A ve FOTO B) net olarak gösterilmektedir. İki fotoğraf da 1 metre uzaklıktan f1,8'de çekilmiştir.

FOTOĞRAF A: Bu fotoğraf 2 cm boyunda CCD'ye sahip bir kompakt dijital fotoğraf makinesinde çekilmiştir. Diyafram açıklığı f1,8 olarak ayarlanmıştır. Arka plan objeye yakın olduğundan geniş diyafram açıklığı yüzünden arka plan çok net çıkmıştır. Arka plandaki detaylar halen daha görülebilmektedir.

FOTOĞRAF B: Bu fotoğraf çok daha büyük CCD'ye sahip ve bu sayede standart 35 mm objektif takılabilen bir dijital SLR ile çekilmiştir. Fotoğrafta görüldüğü gibi daha büyük objektif f1,8'de alan derinliğinin daha küçük olduğunu göstermektedir. Fotoğrafta arka plan diğer fotoğraftakine göre daha fludur.

Kompakt makineler ve alan derinliği

Alan derinliğini kontrol etmek bir fotoğrafta uzun veya kısa bir alan derinliğini seçebilmek anlamına gelir. Birçok kompakt dijital fotoğraf makinesinde bu zor bir iştir ve bazen de imkansız bir hal alır. Fakat kısa bir alan derinliği bazı fotoğraflarda özellikle de portrelerde çok büyük bir fark yaratabilir. Çünkü

örneğin portrelerde istenen, tüm ilginin fotoğraflanan objenin üzerinde olmasıdır, arka planın bu gibi fotoğraflarda net olması dikkat dağıtıcı olabilir.

Kompakt bir fotoğraf makinesinin uzun alan derinliğini azaltmanın ve daha kısa bir alan derinliği elde etmenin bir yolu objeyi arka planın en az birkaç metre önüne yerleştirmek ve fotoğraf çekerken optik zoom yapmaktır. Bu sayede ön planda olan obje daha net arka plan daha flu çıkabilir. FOTO C ve FOTO D'de bu teknik alan derinliğinin nasıl oluşturulduğu gösteriliyor.

FOTOĞRAF C: Bu fotoğrafta arka plan ön plandaki objenin epey uzağında yer alıyor. Ön plandaki objeyse fotoğraf makinesinden 1 metre kadar uzaklıkta. Biraz zoom yapıldıktan ve f2,2 gibi geniş bir diyafram açıklığı seçildikten sonra arka plan flulaşıyor.

FOTOĞRAF D: Aynı objenin f11 ile çekilmiş görüntüsü. Bu görüntüde arka plan son derece net. İki fotoğraf geniş ve dar alan derinliklerinin bu gibi çekimlerde ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Arka planın net olduğu resimde objemiz daha önemsiz bir görünüme sahipken, arka planın flu olduğu fotoğrafta objemiz daha ilgi çekici bir hale dönüşmüş durumda. Zoom bu şekilde kullanılarak kompakt fotoğraf makinelerinde zor olsa da alan derinliği daraltılabilir. Fakat bu teknik kompakt bir fotoğraf makinesinin özelliklerine göre fotoğraf makinesinden fotoğraf makinesine değişebilir ve bazı makinelerde alan derinliğini dikkate değer bir azaltılamazken bazı fotoğraf makinelerinde istenen etki kolay bir şekilde sağlanabilir. □

Fotoğraf C

Fotoğraf D